

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ECONOMIC CHAMBER OF GREECE

ATHEXGROUP
Athens Exchange Group

«Το Χρηματιστήριο ως κινητήριο μοχλός νέων χρηματοδοτήσεων»

Μάιος 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΠΡΟΛΟΓΟΣ
- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
- ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ) σε συνεργασία με το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΟΕΕ) πραγματοποίησαν έρευνα με αντικείμενο το ρόλο του Χρηματιστηρίου Αθηνών ως πηγή χρηματοδότησης για τις ελληνικές επιχειρήσεις αλλά και ως μορφή επένδυσης.

Η ελληνική επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα η μικρή και η μεσαία, είναι όχι μόνο ο κινητήριος μοχλός της ελληνικής οικονομίας αλλά και βασικό συνθετικό στοιχείο της κοινωνικής συνοχής. Η ανάπτυξή της σε σταθερές βάσεις είναι το μεγάλο στοίχημα και το βασικότερο προαπαιτούμενο για να τεθεί η ελληνική οικονομία σε σταθερή τροχιά ανόδου.

Η παρούσα έρευνα εντάσσεται στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας που υπεγράφη στις 13 Φεβρουαρίου 2019 μεταξύ ΧΑ και ΟΕΕ για τη μεταξύ τους συνεργασία για την ανάληψη πρωτοβουλιών και την πραγματοποίηση δράσεων, στο πλαίσιο των κοινών θέσεων τους και ειδικότερα την ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ της επιχειρηματικής και επιστημονικής κοινότητας και της αγοράς, μέσω, ιδίως, της ενημέρωσης, επιμόρφωσης, έρευνας και ανάλυσης δεδομένων.

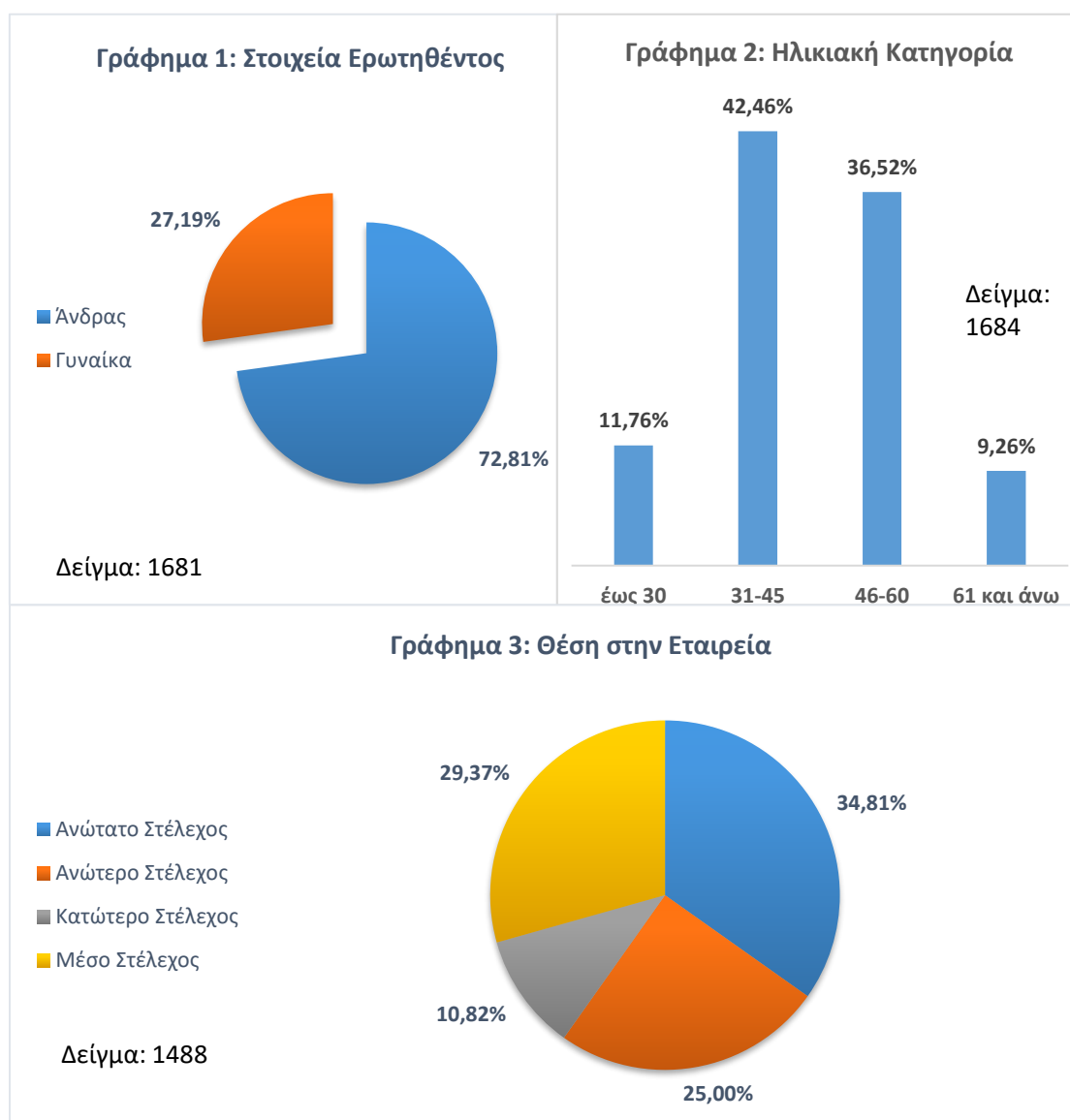
Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα από 15 Μαρτίου 2019 μέχρι 3 Απριλίου 2019. Το ερωτηματολόγιο, αποτελείτο από δύο ενότητες: Την ενότητα Οικονομία και την Ενότητα Χρηματιστήριο. Θεωρούμε την παρούσα έρευνα όχι μία απλή δημοσκόπηση αλλά μια μελέτη, που λόγω της εξειδικευμένης γνώσης των μελών του ΟΕΕ, τα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι υψηλής προστιθέμενης αξίας. Το γεγονός επίσης ότι στην έρευνα έλαβαν μέρος περίπου 1.700 άτομα/μέλη του ΟΕΕ από ένα ευρύ φάσμα κλάδων, ηλικιών, επαγγελματικής ιδιότητας, μορφωτικού επιπέδου κ.α., καθιστά τα συμπεράσματα «στατιστικά σημαντικά».

Οι απαντήσεις σχετικά με το τι πιστεύουν τα μέλη για την Οικονομία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, ενώ οι απαντήσεις σχετικά με το τι πιστεύουν για το ΧΑ θα συνεισφέρουν στο σχεδιασμό νέων δράσεων για την υποστήριξη του ρόλου του Χρηματιστηρίου ως μηχανισμού άντλησης κεφαλαίων και ως αναπτυξιακού βραχίονα της ελληνικής οικονομίας.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

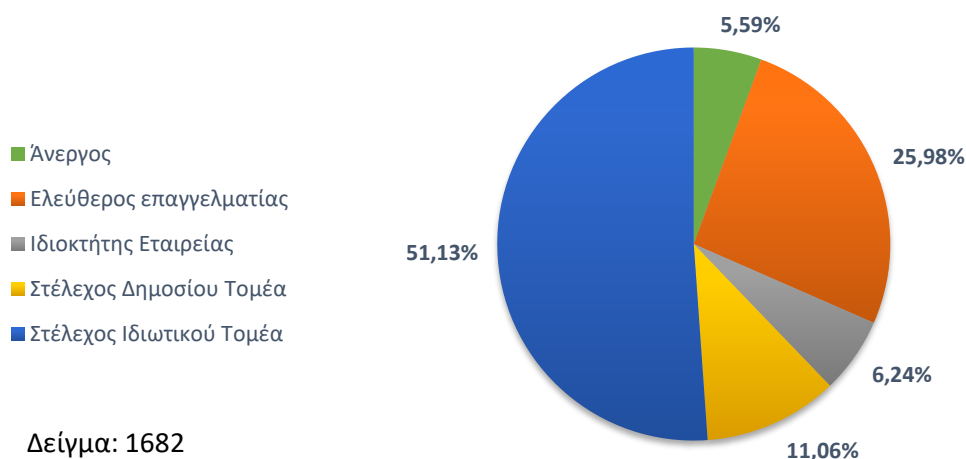
Το ερωτηματολόγιο εστάλη στα μέλη του ΟΕΕ και δεχθήκαμε απαντήσεις από 1.700 άτομα/μέλη του ΟΕΕ. Εκτιμούμε πως το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό, κυρίως λόγω του υψηλού αριθμού των συμμετεχόντων. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι οι συμμετέχοντες ανήκαν σε ένα ευρύ φάσμα κλάδων, ηλικιών, επαγγελματικής κατηγορίας, επιπέδου εκπαίδευσης, μεγέθους εταιρείας κ.α.. Όλα τα παραπάνω, καθιστούν κατά τη γνώμη μας τα συμπεράσματα «στατιστικά σημαντικά».

Στα Γραφήματα από 1 έως 6, περιγράφονται τα παραπάνω δημογραφικά χαρακτηριστικά:.

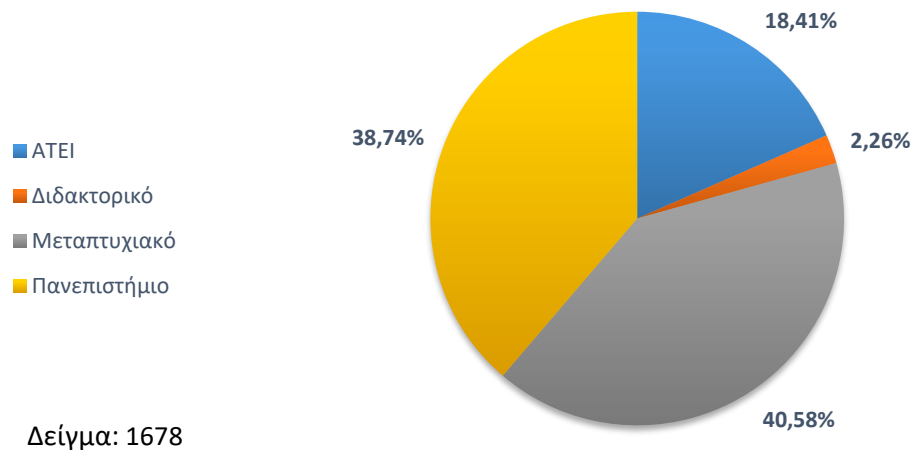

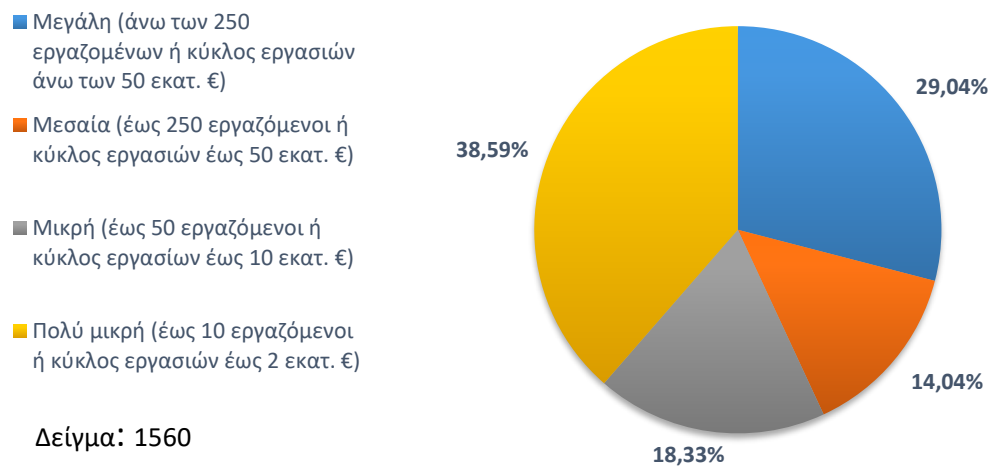
Γράφημα 4: Επαγγελματική Κατηγορία

Γράφημα 5: Επίπεδο Εκπαίδευσης

Γράφημα 6: Πού θα κατατάσσετε την εταιρεία στην οποία εργάζεσθε;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην πλειοψηφία των ερωτήσεων οι ερωτηθέντες καλούνταν να δώσουν μια απάντηση. Υπήρχαν όμως ερωτήσεις όπου οι συμμετέχοντες καλούνταν να βαθμολογήσουν και να ταξινομήσουν περισσότερες από μια επιλογές. Σε αυτή την περίπτωση, δημιουργήθηκε ένα scoring system βάσει του συνόλου των απαντήσεων.

Για παράδειγμα, εάν η ερώτηση απαιτούσε να ταξινομηθούν 3 απαντήσεις/επιλογές που ελάμβαναν βαθμολογία από 3 – η υψηλότερη μέχρι 1 – η χαμηλότερη, το τελικό σκορ για την κάθε επιλογή ήταν ένας αριθμός από 1 έως 3 βάσει του σταθμισμένου σε αριθμό απαντήσεων.

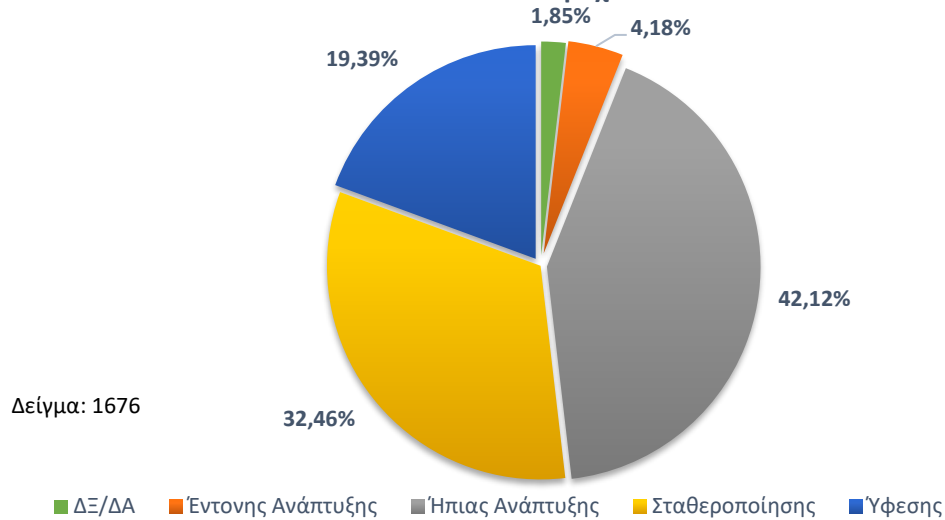
Προκειμένου να διευσκύνουμε σε μεγαλύτερο βάθος, οι απαντήσεις αξιολογήθηκαν και σε συνολικό επίπεδο αλλά και αναλυτικότερα βάσει όλων των κατηγοριών δημογραφικών χαρακτηριστικών. Για λόγους οικονομίας αλλά και προκειμένου να επικεντρωθούμε στα ουσιαστικά αποτελέσματα, δεν θα παρουσιασθούν όλα τα αναλυτικά αποτελέσματα παρά μόνο στις περιπτώσεις που το αποτέλεσμα είναι άξιο ιδιαίτερης προσοχής.

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Όσον αφορά στην ενότητα «Οικονομία» τα κύρια συμπεράσματα είναι τα εξής:

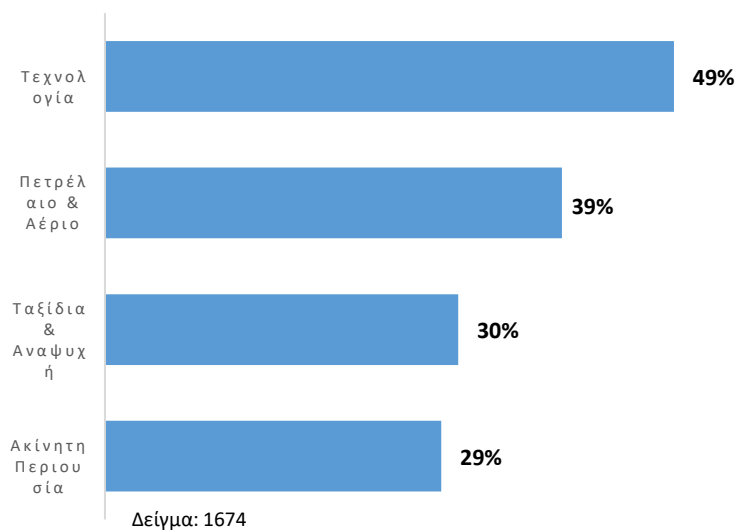
- Το 75% των συμμετεχόντων θεωρούν ότι την επόμενη τριετία η ελληνική οικονομία θα είναι σε τροχιά σταθεροποίησης προς ήπια ανάπτυξη. Μόλις 4% πιστεύουν ότι θα έχουμε έντονη ανάπτυξη.

Γράφημα 7: Θεωρείτε ότι για την επόμενη τριετία η οικονομία θα είναι σε τροχιά:

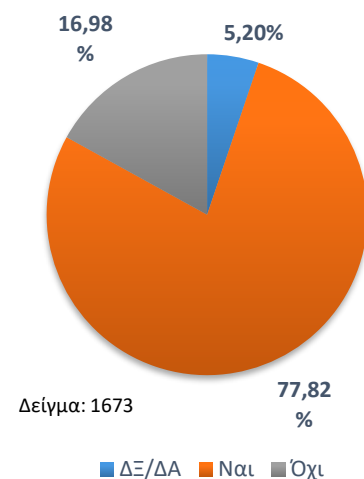

- Τεχνολογία, Πετρέλαιο/Αέριο και Ταξίδια/Αναψυχή, είναι οι 3 κλάδοι που θα παρουσιάσουν επενδυτικές ευκαιρίες την επόμενη τριετία. Ακολουθεί με μικρή διαφορά και η Ακίνητη Περιουσία. Συγχρόνως, ο ψηφιακός μετασχηματισμός θα αλλάξει σημαντικά τη διάρθρωση του παραγωγικού ιστού της Ελλάδας.

Γράφημα 8: Επιλέξτε έως 3 από τους παρακάτω κλάδους που εκτιμάτε ότι θα παρουσιάσουν επενδυτικές ευκαιρίες την επόμενη τριετία

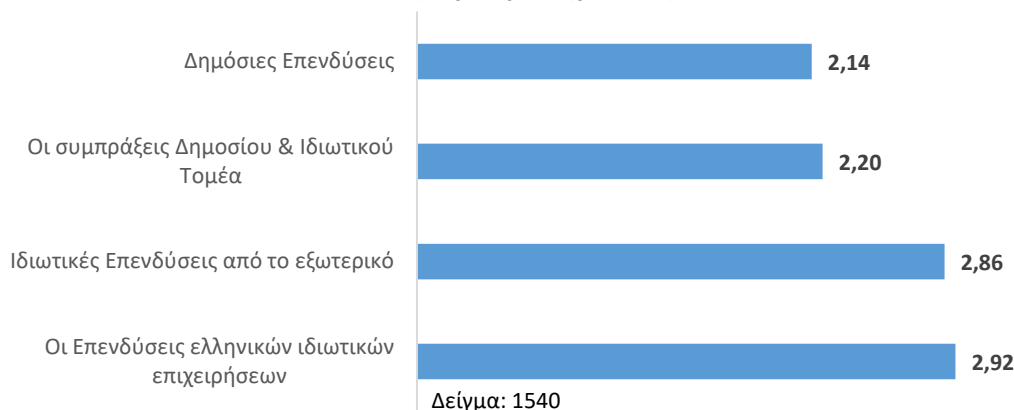
Αναμένετε ότι η τάση της ψηφιακής επανάστασης θα αλλάξει σημαντικά τη διάρθρωση του παραγωγικού ιστού στην Ελλάδα;

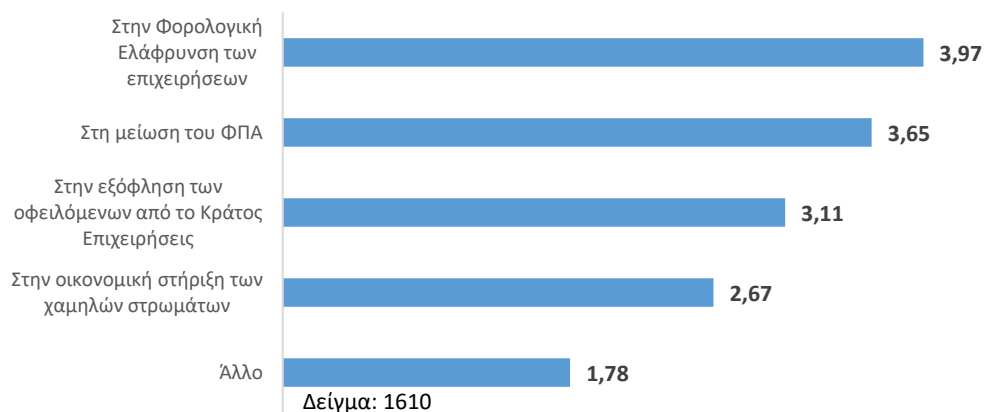
- Οι ιδιωτικές επενδύσεις, είτε ελληνικών ιδιωτικών επιχειρήσεων είτε επιχειρήσεων από το εξωτερικό, είναι οι πιο απαραίτητες αυτή τη στιγμή για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης.

Γράφημα 9: Ποια κατηγορία επενδύσεων θεωρείτε ότι είναι σημαντική στην παρούσα οικονομική συγκυρία προκειμένου να επιταχυνθεί ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας; (4 η σημαντικότερη – 1 η λιγότερο σημαντική)

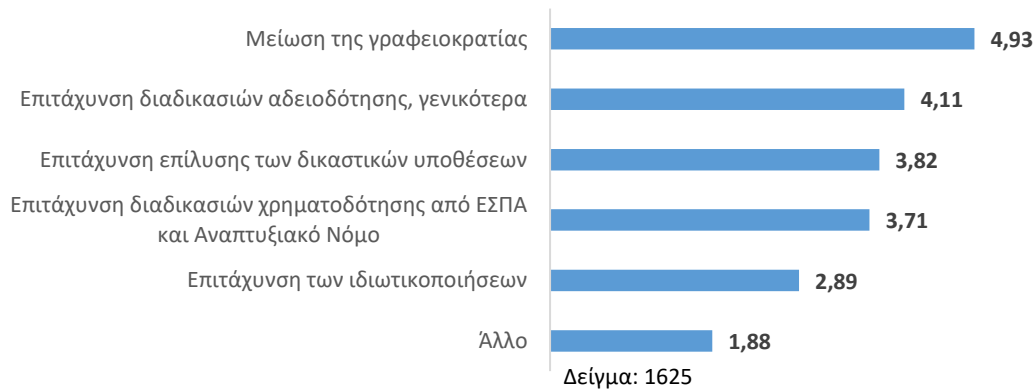
- Στην ερώτηση «πού πρέπει να διοχετευτεί το πρωτογενές πλεόνασμα προκειμένου να έχει ταχύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο;» οι ερωτηθέντες εντόπισαν την ανάγκη φορολογικής ελάφρυνσης επιχειρήσεων και τη μείωση του ΦΠΑ. Το πρώτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους ελεύθερους επαγγελματίες και το δεύτερο είναι ευρέως απαιτητό από όλους.

Γράφημα 10: Πού πιστεύετε ότι πρέπει να διοχετευθεί το πρωτογενές πλεόνασμα προκειμένου να έχει ταχύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο; (5 η σημαντικότερη – 1 η λιγότερο σημαντική)

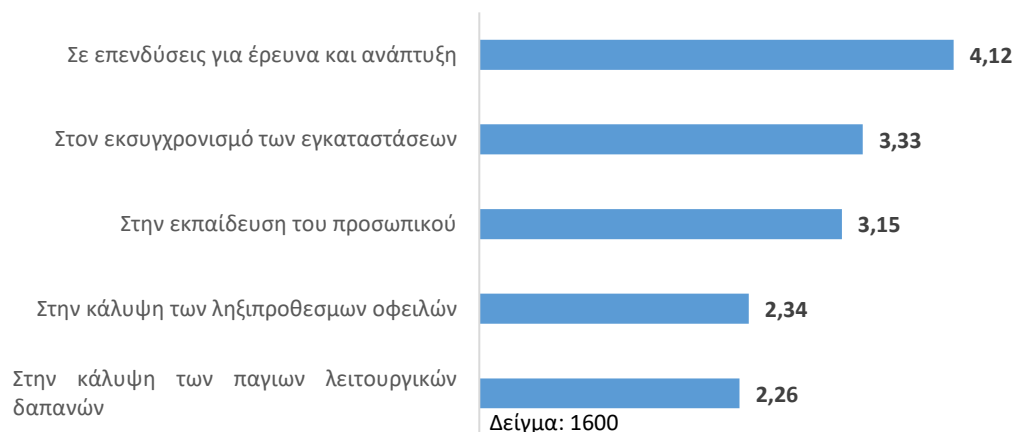
- Η πιο σημαντική διαρθρωτική αλλαγή που απαιτείται είναι η μείωση της γραφειοκρατίας. Ακολουθεί η επιτάχυνση διαδικασιών αδειοδότησης η οποία είναι επιθυμητή κυρίως από τους ιδιοκτήτες εταιρειών αλλά είναι επίσης ευρέως αποδεκτή.

Γράφημα 11: Πώς ιεραρχείτε τη σημασία των κάτωθι διαρθρωτικών αλλαγών υπό το πρίσμα της επιθυμητής οικονομικής ανάπτυξης; (6 η σημαντικότερη – 1 η λιγότερο σημαντική)

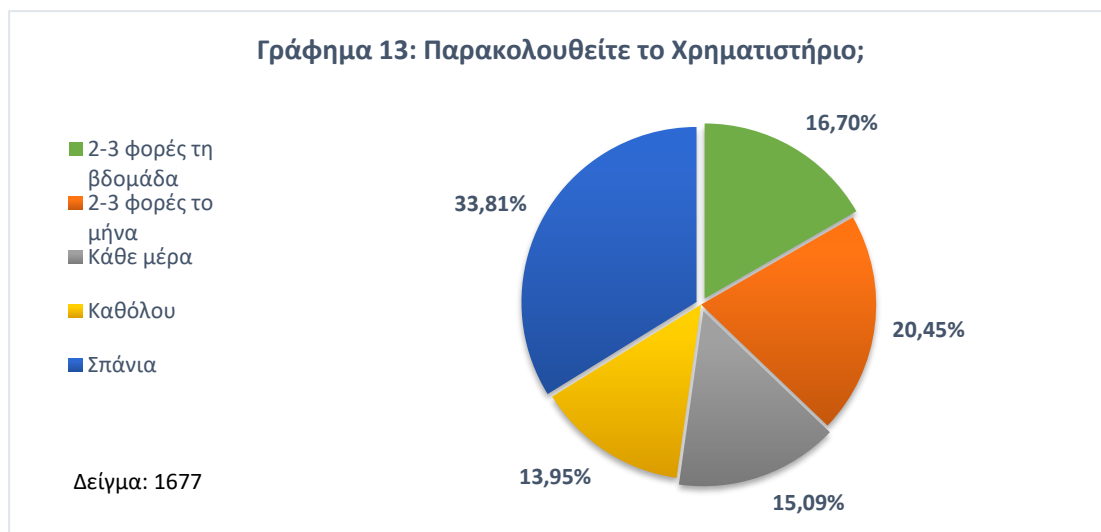
- Στην ερώτηση «προς ποια κατεύθυνση θα διοχετεύατε κεφάλαια από τις Τράπεζες με τη μορφή νέων χρηματοδοτήσεων;» η μεγάλη πλειοψηφία εντοπίζει την ανάγκη για επενδύσεις για Έρευνα και Ανάπτυξη.

Γράφημα 12: Προς ποια κατεύθυνση θα διοχετεύατε κεφάλαια από τις Τράπεζες με τη μορφή νέων χρηματοδοτήσεων; (5 η σημαντικότερη – 1 η λιγότερο σημαντική)

Στην ενότητα που αφορά στο «Χρηματιστήριο», και σε αντίθεση με τις απαντήσεις για την Οικονομία οι οποίες θα μπορούσαμε να πούμε ότι ήταν σχετικά προβλέψιμες, τα κύρια συμπεράσματα είναι τα εξής:

- Το ποσοστό των μελών του ΟΕΕ που παρακολουθούν το Χρηματιστήριο είναι σχετικά χαμηλό. Μόλις το 1/3 παρακολουθεί το Χρηματιστήριο είτε καθημερινά είτε 2-3 φορές την εβδομάδα, - παρότι οικονομολόγοι – και μάλιστα το ποσοστό είναι χαμηλότερο στις νέες ηλικίες. Σε αντίθεση, οι μεγαλύτερης ηλικίας είναι πιο ενεργοί χρηματιστηριακά. Υπάρχει ανάγκη για προσέλκυση νέων σε ηλικία επενδυτών.

- Στην ερώτηση «εάν ο Γενικός Δείκτης θα έχει θετική απόδοση το 2019;» σχεδόν οι μισοί (48.23%) αναμένουν θετική απόδοση. Αν και αυτό δείχνει πως επικρατεί μια σχετική αισιοδοξία, αν λάβουμε υπόψη μας ότι όταν διενεργήθηκε η έρευνα η αγορά ήταν ήδη 15% πάνω από την αρχή του χρόνου, τότε το ποσοστό φαντάζει σχετικά χαμηλό. Το γεγονός ότι το ένα τέταρτο των ερωτηθέντων (26.87%) πιστεύει ότι ο Γενικός Δείκτης θα έχει αρνητική απόδοση είναι μάλλον ενδεικτικό των χαμηλών προσδοκιών που επικρατούν αυτή τη στιγμή στο Χρηματιστήριο. Ας λάβουμε υπόψη μας ότι οι χαμηλές προσδοκίες είθισται να συνοδεύονται με χαμηλές αποτιμήσεις.

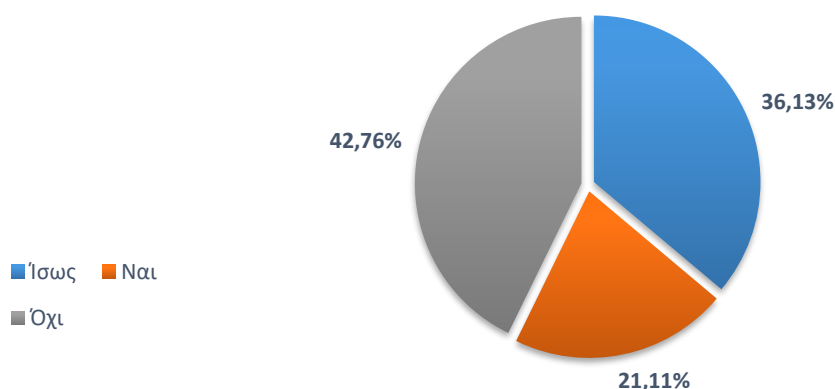
- Στην ερώτηση που αφορά στο «που θα τοποθετούσατε πιθανά διαθέσιμα κεφάλαια» το μεγαλύτερο ενδιαφέρον ήταν σε Startups και με μικρή διαφορά για εταιρικά ομόλογα. Ακολουθούν τα Μερίδια Μετοχικών Α/Κ και οι Μετοχές. Ενδιαφέρον έχει ότι για τα Startups οι περισσότεροι ενδιαφερόμενοι ήταν οι ιδιοκτήτες εταιρειών ενώ για τα εταιρικά ομόλογα τα στελέχη του Ιδιωτικού Τομέα. Τα στελέχη του Δημοσίου Τομέα δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης και Κρατικά Ομόλογα. Απογοητευτικό το γεγονός ότι οι νέοι έως 30 χρονών δεν έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μετοχές.

Γράφημα 15: Εάν είχατε διαθέσιμα κεφάλαια προς τοποθέτηση σε Ελληνικές Κινητές Αξίες, πως θα ιεραρχούσατε τις κατηγορίες στις οποίες θα επενδύατε; (7 σημαντικό – 1 λιγότερο σημαντικό)

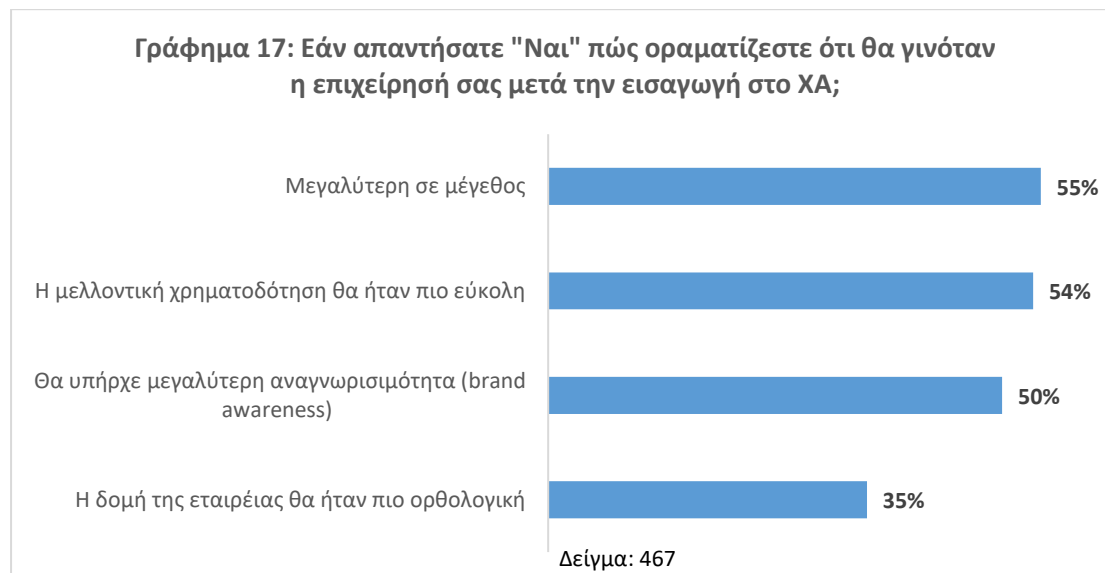
- Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια δεν έχουν υπάρξει σημαντικές εισαγωγές εταιριών, σχεδόν 1 στους 5 (21.1%) θα αντλούσε κεφάλαια από το Χρηματιστήριο αν είχε τη δυνατότητα απόφασης για αυτό. Μάλιστα στην κατηγορία «ιδιοκτήτες εταιριών» το ποσοστό ανέρχεται σε 28%. Να εντοπίσουμε επίσης ότι το 1/3 (36.1%) είναι αναποφάσιμο.

Γράφημα 16: Εάν είχατε τη δυνατότητα απόφασης για λογαριασμό της εταιρείας σας, θα συζητάγατε την άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο;

• Αύξηση μεγεθών, δυνατότητες μελλοντικής χρηματοδότησης και brand awareness θεωρούνται τα βασικότερα οφέλη από την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Σε αντίθεση, η απώλεια του οικογενειακού χαρακτήρα της εταιρείας, η μη πλήρωση των κριτηρίων εισαγωγής και η σχετικά χαμηλή συναλλακτική δραστηριότητα θεωρούνται αποτρεπτικοί παράγοντες για εισαγωγή στο Χρηματιστήριο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος θεωρεί ότι στο άμεσο μέλλον η ελληνική οικονομία θα σταθεροποιηθεί, και θα αρχίσει σιγά σιγά να αναπτύσσεται με ήπιους ρυθμούς. Για να γίνει αυτό, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις θα πρέπει να επενδύουν στην ελληνική οικονομία, και σε συνδυασμό με ιδιωτικές επενδύσεις από το εξωτερικό, πιθανότατα να δούμε και ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης.

Ειδικότερα, τα μέλη του ΟΕΕ βλέπουν ότι οι επενδύσεις αυτές θα πρέπει να στραφούν κυρίως στην Έρευνα και στην Ανάπτυξη. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι ερωτηθέντες αναμένουν ότι η τάση της ψηφιακής επανάστασης θα αλλάξει σημαντικά την διάρθρωση του παραγωγικού ιστού της Ελλάδας, και οι επιχειρήσεις επιβάλλεται να ακολουθήσουν.

Όσον αφορά στο Χρηματιστήριο Αθηνών, οι ερωτηθέντες συνολικά δεν ασχολούνται ιδιαίτερα συχνά με το Χρηματιστήριο παρά το γεγονός ότι είναι οικονομολόγοι. Δυστυχώς, η κατηγορία που απέχει σημαντικά από τα Χρηματιστηριακά δρώμενα είναι η ηλικιακή κατηγορία έως 30 ετών.

Επίσης δηλώνουν πως χρειάζονται να ενημερωθούν ή/και να επιμορφωθούν πάνω στα υπάρχοντα χρηματοοικονομικά εργαλεία, στις κεφαλαιαγορές και τις διαδικασίες εισαγωγής στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Και ενώ ένα ικανοποιητικό μέρος του δείγματος των μελών του ΟΕΕ θα συζητάγε την άντληση κεφαλαίων για λογαριασμό της εταιρείας τους, για τον λόγο του ότι θεωρούν ότι

μετά από αυτό η εταιρεία θα γινόταν μεγαλύτερη σε μέγεθος, η μελλοντική χρηματοδότηση θα ήταν πιο εύκολη και θα υπήρχε μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα, το υπόλοιπο δεν θα συζητούσε άντληση κεφαλαίων από το Χρηματιστήριο κυρίως γιατί δεν θέλουν να γίνουν «δημόσια» εταιρεία. Θετικό είναι το γεγονός ότι η κατηγορία που ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την άντληση κεφαλαίων μέσω ΧΑ είναι αυτή των Ιδιοκτητών Εταιρειών.